

**Kaitseministri määruse „Kaitseministri määruste
muutmine seoses Kaitseliidu seaduse muutmise ja sellega
seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse
rakendamisega“ eelnõu
SELETUSKIRI**

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõuga viiakse kaitseministri määrustesse sisse [Kaitseliidu seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse \(RT I, 30.04.2024, 1\)](#) tulenevad muudatused. Eelnõukohase määrusega muutuvad nõuded Kaitseliidu liikme relva hoidmisele ja selle järelevalvele, et ennetada laskemoona suurema koguse hoidmisest avalikule korrale tulenevat kõrgemat ohtu. Sealhulgas ei või rohkem kui 5000 padrunit hoida tavalises relvakapis ning järelevalvet tehakse tihedamini ja ette hoiatamata. Täpsustatakse relvaseaduse § 24¹ lõigetega 2¹ ja 2² sätestatud sõjaväerelvade registrisse kantud Kaitseliidu tegevliikme nime ja isikukoodi Kaitsepolitseiametile ning Politsei- ja Piirivalveametile edastamise kuupäevad. Kuna 01.07.2024 jõustuva KaLS § 28 kohaselt tõendab Kaitseliidu liige enda tervise vastavust nõuetele vähemalt mootorssõiduki juhtimisõiguseks kehtestatud tervisenõuete täitmist kinnitava tervisetõendiga, siis tunnistatakse kehtetuks Kaitseliidu liikme tervisenõuded.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Kaitseministeeriumi õigusosakond koostöös Siseministeeriumi ja Kaitseliiduga. Eelnõu normitehnilise kontrolli on teinud Kaitseministeeriumi õigusosakonna õigusloome nõunik Sander Põllumäe (sander.pollumae@kaitseministeerium.ee). Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud Anu Rooseniit (anu.rooseniit@keeletoietus.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õiguse rakendamisega.

Eelnõu on seotud Kaitseliidu seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõuga nr 335 SE/ 23.10.2023 (<https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/91f358e0-a4ab-4132-9696-454b0a9c5ff1/kaitseliidu-seaduse-ja-sellega-seonduvalt-teiste-seaduste-muutmise-seadus>).

Eelnõu koostamisel on lähtutud järgmiste määruste redaktsioonidest:

- 1) kaitseministri 25. märtsi 2015. a määrus nr 7 „Kaitseliidu relva, laskemoona, erivahendi ja enesekaitsevahendi tegevliikme elukohas hoidmise tingimused ning hoiule andmise kord“ – [RT I, 13.07.2018, 15](#);
- 2) kaitseministri 29. juuni 2018. a määrus nr 7 „Sõjaväerelvade registri põhimäärus“ – [RT I, 03.07.2018, 29](#);

3) kaitseministri 15. juuni 2015. a määrus nr 15 „Tegevliikme relva soetamiseks loa andmise tingimused ja vorm“ – [RT I, 19.06.2015, 10](#);

4) kaitseministri 29. märtsi 2022. a määrus nr 6 „Kaitseliidu tegevliikme tervisenõuded“ – [RT I, 31.03.2022, 16](#).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb viiest paragrahvist. Paragrahvides 1–4 on sõnastatud kaitseministri kolme määruse muutmine ning kaitseministri ühe määruse kehtetuks tunnistamine. Paragrahvis 5 on sätestatud määruse jõustumise aeg.

Eelnõu § 1. Kaitseministri 25. märtsi 2015. a määruse nr 7 „Kaitseliidu relva, laskemoona, erivahendi ja enesekaitsevahendi tegevliikme elukohas hoidmise tingimused ning hoiule andmise kord“ muutmine

Kaitseministri 25. märtsi 2015. a määruses nr 7 „Kaitseliidu relva, laskemoona, erivahendi ja enesekaitsevahendi tegevliikme elukohas hoidmise tingimused ning hoiule andmise kord“ on kehtestatud Kaitseliidu seaduse § 40 lõike 5 ja § 43 lõike 8 alusel. Määrusega kehtestatakse Kaitseliidu tegevliikme ja Kaitseliidu seaduse § 27 lõike 2 punkti 1 alusel valitud auliikme elukohas sõjaväerelvade registri Kaitseliidu relvaregistrisse kantud relva ja laskemoona hoidmise tingimused ja hoiule andmise kord ning Kaitseliidu seaduse § 40 lõikes 2 nimetatud erivahendi ja § 40 lõike 3 alusel kehtestatud määruses nimetatud enesekaitsevahendi hoiule andmise tingimused ja kord.

[Kaitseliidu seaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse \(RT I, 30.04.2024, 1\)](#) §-s 2 tehti järgmised Kaitseliidu relva ja laskemoona kasutamise ja hoidmisega seotud muudatused:

- KaLS § 46 lg 7 teist lauset muudeti ja see sõnastati järgmiselt: „*Kaitseliidu tegevliige võib hoida kuni 5000 padrunit iga tegevliikme relva kohta, aga mitte rohkem, kui 10 000 padrunit kõigi tegevliikme relvade kohta kokku. Kaitseliidu tegevliikme hoitavate tegevliikme relvade padrunites sisalduva püssirohu kogus ei või ületada 50 kilogrammi.*“ RelvS § 46 lg 5 kohaselt võis füüsiline isik hoida laskemoona järgmistes kogustes: 1) kuni 200 padrunit isiku omandis või valduses olevate turvalisuse tagamise otstarbega tulirelvade kohta; 2) kuni 100 gaasirelvapadrunit; 3) kuni 300 padrunit iga vintraudse jahitulirelva kohta; 4) kuni 300 padrunit iga sileraudse jahitulirelva kohta; 5) kuni 5000 padrunit isiku omandis või valduses olevate sporditulirelvade kohta; 6) kuni 1 kg püssirohtu iga tulirelva kohta, kuid kokku mitte üle 5 kg; ning 7) kuni 5000 sütikut. Muudatusega suurendati padrunitte hulka, mida võib Kaitseliidu liige soetada. Laskemoona koguse suurendamise vajadus tuleneb asjaolust, et Venemaa agressioon Ukraina vastu on näidanud selgelt, et ootamatu ründe korral on oluline ka tegevliikme relva laskemoona olemasolu, et tagada võitlusvõime võimalikult kiiresti ka olukorras, kus Kaitseliidu ja Kaitseväge logistikaahelad ei ole veel töös. Kaitseliidu liikmed ja üksused on teatavas osas ka väga piirkondlikud ja üksused ise formeeruvad kiiresti ning selline esialgne laskemoona omamine tagab iseseisva võitlusvõime lühikese aja jooksul maksimaalse kiirusega. Suurem kogus laskemoona võimaldab relvastatud konflikti korral esimese paari päeva jooksul osutada iseseisvalt vastupanu. Eelnõu kohaselt on tegevliikme relvade padrunites sisalduv püssirohu kogus piiratud 50 kilogrammiga. Piirangu eesmärk on vältida suure koguse lõhkematerjali, sh püssirohu, hoidmist väljaspool käitamiskohta.
- KaLS § 46 täiendati lg-ga 8 järgmises sõnastuses: „*(8) Kui Kaitseliidu tegevliikme nimele on lisaks sõjaväerelvade registrisse kantud tegevliikme relvale kantud teenistus- ja tsiviilrelvade registrisse relv, tuleb laskemoona hoidmisel hoiukohas arvestada relvaseaduse § 46 lõikes 5² nimetatud hoida lubatud laskemoona suurimat kogust.*“ Sellega täpsustati olukorda, kui ühel inimesel on samas hoiukohas nii Kaitseliidu tegevliikme relv kui ka isiklik tulirelv. KaLS § 46

lg 7 kohaselt suurendatakse Kaitseliidu tegevliikme relvaga hoitava laskemoona kogust. Sellega seoses täiendati RelvS § 46 lõikega 5², millega piirati hoitava laskemoona kogust 10 000 padrunita. KaLS § 46 lõikega 8 ja RelvS muudatustega tagatakse, et RelvS ja KaLS vahel ei oleks vastuolu.

- KaLS§ 52 lg 1 esimest lauset täiendatakse pärast sõna „tulirelva“ lauseosaga „, millel on relvaseaduse § 34 lõikes 2² nimetatud märke“. Selle sättega seotakse relvaseaduse riigikaitstes osaleva isiku regulatsioon Kaitseliidu tegevliikme poolt isikliku tulirelva teenistusülesannete täitmisel kasutamise regulatsiooniga. Relvaomanikule lisandub kohustus taotleda sellele relvale, millega soovitakse riigikaitse tegevuses osaleda, relvaseaduses sätestatud riigikaitse märke. Seda on vaja selleks, et tagada Politsei- ja Piirivalveametile tõhusamalt teave teenistus- ja tsiviilrelvade registrisse kantud relvade omanike kohta, kelle valduses võib olla suures koguses tulirelvi ja laskemoona. Riigikaitse märke ei anna õigust omada rohkem relvi või laskemoona. Riigikaitse märke annab teabe, et vastav isik kasutab lisaks tsiviilotstarbele oma isiklikku relva riigikaitse eesmärgil, ja annab õiguse omada sellel relval piiratud käibega padrunitisalve (vt allpool). RelvS § 1 lg 7 kohaselt on riigikaitstes osalev isik füüsiline isik, kes on: 1) tegevvaeline kaitseväeteenistuse seaduse § 7 tähenduses; 2) sõjaaja ametikohale määratud Kaitseliidu tegevliige; 3) sõjaaja ametikohale määratud reservis olev isik, kes on riigieelarvest tegevustoetust saava reservis olevate isikute esindusorganisatsiooni liige (edaspidi esindusorganisatsioon). RelvS § 34 lg 1⁵ kohaselt peab riigikaitstes osalev isik, kes taotleb relvaluba ning soovib soetada, omada ja vallata RelvS § 28 lg 1 p-des 1–3 sätestatud otstarbega relval piiratud käibega padrunitisalve, lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatule esitama Politsei- ja Piirivalveametile: 1) Kaitseväge ametitõendi või Kaitseliidu liikmetõendi; 2) esindusorganisatsiooni kinnituse organisatsiooni liikmeks olemise kohta; 3) Kaitseväge tõendi, mis tõendab isiku määramist sõjaaja ametikohale. RelvS § 34 lg 2² kohaselt lisatakse riigikaitstes osaleva isiku relvaloale kantud relva andmetele märke piiratud käibega padrunitisalve soetamise, omamise ja valdamise õiguse kohta. RelvS § 20¹ lg 7 p 5 kohaselt tohib poolautomaatse kesktulepadrunit kasutava püstoli padrunitisalve, mis mahutab rohkem kui 20 padrunit, või poolautomaatse kesktulepadrunit kasutava püssi padrunitisalve, mis mahutab rohkem kui 10 padrunit, soetada, omada ja vallata üksnes riigikaitstes osalev isik, kelle relvaloale kantud relva andmetele on tehtud märke piiratud käibega padrunitisalve soetamise, omamise ja valdamise õiguse kohta. Sama õigus on RelvS § 20¹ lg 7 p 3 alusel ka isikul, kellele on Kaitseliidu seaduse alusel väljastatud relvaluba tulirelvale, millele sobib kinnitamiseks piiratud käibega padrunitisalv. See regulatsioon kehtiks kõigi Kaitseliidus teenistuses kasutada lubatud teenistus- ja tsiviilrelvade kohta, sõltumata RelvS § 28 lg 1 kohasest otstarbest.
- RelvS § 34 lg 1⁵ sissejuhatavat lauseosa täiendatakse pärast sõna „ning“ sõnadega „soovib soetatava relvaga osaleda riigikaitstes või“. RelvS-is esitatud riigikaitstes osaleva isiku regulatsioon on seni seondunud eelkõige piiratud käibega padrunitisalve¹ käitlemise õigusega. RelvS §-ga 34 on sätestatud relvaloa taotlemist puudutav regulatsioon, kus on esitatud mõned erisused seoses riigikaitstes osalemisega. RelvS § 34 lg-s 1⁵ on toodud relvaloa taotlemisel erisus riigikaitstes osalevale isikule, kes soovib soetada, omada ja vallata [RelvS § 28 lg 1 p-des 1–3](#) sätestatud otstarbega relval piiratud käibega padrunitisalve. Riigikaitstes osalev isik peab lisaks RelvS § 34 lõikes 1 loetletud andmetele ja dokumentidele esitama relvaloa taotlemisel Politsei- ja Piirivalveametile järgmised dokumendid: 1) Kaitseväge ametitõendi või Kaitseliidu liikmetõendi; 2) esindusorganisatsiooni kinnituse organisatsiooni liikmeks olemise kohta; 3) Kaitseväge tõendi, mis tõendab isiku määramist sõjaaja ametikohale (RelvS § 34 lg 1⁵). KaLS-i § 52 lg 1 muudatusega lubatakse Kaitseliidu tegevliikmel teenistusülesannete täitmisel kasutada tallu kuuluvat teenistus- ja tsiviilrelvade registrisse

¹ RelvS § 20¹ lõike 7 kohaselt on piiratud käibega padrunitisalv poolautomaatse kesktulepadrunit kasutava püstoli padrunitisalv, mis mahutab rohkem kui 20 padrunit, või poolautomaatse kesktulepadrunit kasutava püssi padrunitisalv, mis mahutab rohkem kui 10 padrunit.

kantud tulirelva, millel on RelvS-i § 34 lg 2² nimetatud märke. See täiustab varasemalt RelvS-ga loodud regulatsiooni eesmärki, mille kohaselt on teatud tingimustel füüsilisel isikul riigikaitstes isikliku relvaga osalemisel lubatud soetada piiratud käibega padrunisalg. KaLS § 52 lg 1 kohaselt võib 18-aastane või vanem Kaitseliidu liige Kaitseliidu ülema või malevapealiku kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis antud nõusolekul ja relvaloa olemasolul kasutada teenistuskohustuse täitmise ajal temale kuuluvat teenistus- ja tsiviilrelvade registrisse kantud tulirelva. Kaitseliidul on sellisel juhul õigus väljastada talle teenistuskohustuse täitmisel kasutatava relva jaoks laskemoona. Lisaks eeltoodule saame RelvS-i ja KaLS-i regulatsiooni sidumise abil selgema ülevaate teenistus- ja tsiviilrelvade registrisse kantud RelvS § 28 lg 1 p-des 1–3 sätestatud otstarbega relvade käitlemisest riigikaitse tegevuses.

- RelvS § 34 lg 2² täiendatakse pärast sõna „märged“ sõnadega „riigikaitstes osalemise või“. RelvS-i § 34 lg 2² sõnastust täpsustatakse üheselt mõistetavalt, et riigikaitstes osaleva isiku relvaloale kantud relva andmetele tehakse märke lisaks senisele piiratud padrunisalg soetamise, omamise ja valdamise õigusele ka selle kohta, et isik osaleb riigikaitstes.
- RelvS § 46 täiendatakse lõikega 5² järgmises sõnastuses: „(5²) Kui isiku nimele on registreeritud tulirelv, millel on mitu otstarvet ning tema omandis või valduses on sõjaväerelvade registrisse kantud Kaitseliidu tegevliikme relv, võib füüsiline isik hoida laskemoona käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud koguses teenistus- ja tsiviilrelvade registrisse kantud relvade kohta ja Kaitseliidu seaduse § 45 lõikes 7 nimetatud koguses sõjaväerelvade registrisse kantud relvade kohta, kuid kokku mitte rohkem kui 10 000 padrunit.“. See säte seob RelvS ja KaLS § 46 lg 7.

Kokkuvõtvalt võimaldavad need muudatused Kaitseliidu tegevliikmel hoida enda hoiukohas koos Kaitseliidu tegevliikme relvaga senisest oluliselt suuremas koguses laskemoona. Arvestades, et senisest suurema koguse laskemoona hoidmisega kaasneb suurem oht avalikule korrale, on eelnõus täpsustatud laskemoona hoidmise ja sellega seotud järelevalve tingimusi.

Eelnõu § 1 punkt 1. Kaitseministri 25. märtsi 2015. a määruse nr 7 „Kaitseliidu relva, laskemoona, erivahendi ja enesekaitsevahendi tegevliikme elukohas hoidmise tingimused ning hoiule andmise kord“ § 2 lõikes 6 sätestatakse: „Laskemoona peab hoidma relvadest eraldi, lukustatavas kapis või karbis või relvakapis või relvahoidlas olevas relvast eraldatud lukustatud sektsioonis.“ Eelnõuga täiendatakse määruse § 2 lõiget 6 teise lausega järgmises sõnastuses: „Kui hoiukohas hoitakse rohkem kui 5000 padrunit, siis peab piirmäära ületavat padrunit kogust hoidma relvadest eraldi relvakapis või relvahoidlas eraldi lukustatud sektsioonis.“ KaLS § 46 lg 7 teise lause uue redaktsiooni kohaselt võib Kaitseliidu tegevliikme hoida kuni 5000 padrunit iga tegevliikme relva kohta, aga mitte rohkem kui 10 000 padrunit kõigi tegevliikme relvade kohta kokku. Kui senise regulatsiooni kohaselt võis Kaitseliidu liige, kes kasutab tulirelva ka laskespordi eesmärgil, hoida enda hoiukohas kuni 5000 padrunit, siis alates 01.07.2024 võib ta hoida kuni 10 000 padrunit. Muudatuse tulemusena kehtivad laskemoonale alates 5001. padrunit rangemad hoiumeetmed: kas eraldi relvakapp või eraldi lukustatud sektsioon relvahoidlas. Need meetmed vähendavad tõenäosust, et suur kogus padruneid võib sattuda kuritegeliku kallaletungi objektiks. Muudatus on vajalik, et ennetada kõrvaliste isikute juurdepääsu laskemoonale, arvestades asjaoluga, et hoitava laskemoona kogused võivad muutuda regulatsiooni kohaselt oluliselt suureneva.

Eelnõu § 1 punkt 2. Kaitseministri 25. märtsi 2015. a määruse nr 7 „Kaitseliidu relva, laskemoona, erivahendi ja enesekaitsevahendi tegevliikme elukohas hoidmise tingimused ning hoiule andmise kord“ § 6 lõikes 3 sätestatakse: „Vähemalt üks kord viie aasta jooksul külastab kontrollija hoiutingimuste järelkontrollimiseks hoiuõigusega tegevliikme elukohta.“ Eelnõuga täiendatakse määruse § 6 lõiget 3 teise lausega järgmises sõnastuses: „Kui hoiukohas hoitakse rohkem kui 5000 padrunit, külastab kontrollija hoiutingimuste järelkontrollimiseks hoiuõigusega tegevliikme elukohta vähemalt ühe korra kolme aasta jooksul.“ Muudatuse tulemusena lüheneb üle 5000 padrunit hoidmisel

hoiukoha kontrolli periood viielt aastalt kolmele aastale, et tagada tõhusamalt hoiukoha nõuetele vastavuse.

Eelnõu § 1 punkt 3. Kaitseministri 25. märtsi 2015. a määruse nr 7 „Kaitseliidu relva, laskemoona, erivahendi ja enesekaitsevahendi tegevliikme elukohas hoidmise tingimused ning hoiule andmise kord“ § 6 lõikes 4 sätestatakse: „*Järelkontrolli ei tohi teha sagedamini kui üks kord kahe aasta jooksul, välja arvatud juhul, kui on alust arvata, et tegevliige on rikkunud hoiutingimusi või relva käitlemise nõudeid.*“ Eelnõuga täiendatakse määruse § 6 lõiget 4 teise lausega järgmises sõnastuses „Kui hoiukohas hoitakse rohkem kui 5000 padrunit, ei või järelkontrolli teha sagedamini kui kord aastas, välja arvatud juhul, kui on alust arvata, et tegevliige on rikkunud hoiutingimusi või relva käitlemise nõudeid.“ Muudatuse tulemusena lüheneb korralise järelkontrolli periood kahelt aastalt ühele aastale nende hoiukohtade puhul, kus hoitakse rohkem kui 5000 padrunit. Kehtima jääb põhimõtte, et ohukahtluse korral võib järelkontrolli teha eeltoodud tähtaega arvestamata. Muudatus annab võimaluse kontrollida hoiukoha vastavust nõuetele igal aastal juhul, kui seal hoitakse rohkem kui 5000 padrunit laskemoona. Täpne järelevalveperiood määratakse kaalutusõiguse alusel, arvestades muu hulgas hoitava laskemoona ja relvade kogust.

Eelnõu § 1 punkt 4. Kaitseministri 25. märtsi 2015. a määruse nr 7 „Kaitseliidu relva, laskemoona, erivahendi ja enesekaitsevahendi tegevliikme elukohas hoidmise tingimused ning hoiule andmise kord“ § 6 lõikes 5 sätestatakse: „*Järelkontrollile kohaldatakse käesoleva määruse § 4 lõigetes 2–5 sätestatud ja lõike 6 alusel kehtestatud eelkontrolli nõudeid.*“ Eelnõuga asendatakse määruse § 6 lõikes 5 number „2“ numbriga „3“. Muudatuse tulemusena jäetakse välja viide sama määruse § 4 lõikele 2, mis kohustab teatama eelkontrollist ette vähemalt 48 tundi või taotleja nõusolekul lühema aja vältel. See võimaldab teha järelkontrolli ette teatamata ning tagada, et hoiukoht vastaks kogu aeg ettenähtud nõuetele.

Eelnõu § 1 punkt 5. Kaitseministri 25. märtsi 2015. a määruses nr 7 „Kaitseliidu relva, laskemoona, erivahendi ja enesekaitsevahendi tegevliikme elukohas hoidmise tingimused ning hoiule andmise kord“ puudub rakendussäte selle kohta, kuidas tuvastada määruse § 2 lõike 6 ja § 6 lõigete 3 ja 4 rakendamisel hoiukohas hoitavate padrunit kogus. Eelnõu koostamisel kaaluti, kas lisada vastav täpsustus regulatiivse sätte teksti või eraldi rakendussättesse. Kuna tegemist ei ole regulatiivse sättega, vaid regulatiivsete sätete rakendamiseks vajaliku tehniline täpsustusega, siis otsustati käsitleda padrunit hulga määramist rakendussättena ning täiendada § 9 lõikega 5 järgmises sõnastuses: „*Käesoleva määruse § 2 lõike 6 kohaldamisel lähtutakse riikliku järelevalve meetme kohaldamise ajal hoiukohas tegelikult hoitavate padrunit kogusest. Käesoleva määruse § 6 lõigete 3 ja 4 kohaldamisel lähtutakse soetamisloa otsuse kõrvaltingimuses märgitud padrunit kogusest või hoiukohas järelevalve käigus tuvastatud padrunit kogusest, kui see ületas eelnimetatud kõrvaltingimuses märgitud koguse.*“ Sellega seoses täiendati eelnõu §-ga 3, milles tehakse muudatused kaitseministri 15. juuni 2015. a määruses nr 15 „Tegevliikme relva soetamiseks loa andmise tingimused ja vorm“. Need sätted koostoimes võimaldavad Kaitseliidul määrata hoiutingimuste ja järelevalve aluseks oleva padrunit koguse.

Eelnõu § 2. Kaitseministri 29. juuni 2018. a määruse nr 7 „Sõjaväerelvade registri põhimäärus“ täiendamine

Kaitseministri 29. juuni 2018. a määrus nr 7 „Sõjaväerelvade registri põhimäärus“ on antud relvaseaduse § 24¹ lõike 3 alusel. [Kaitseliidu seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse \(RT I, 30.04.2024, 1\)](#) § 2 punktiga 1 täiendatakse relvaseaduse § 24¹ lõigetega 2¹ ja 2², mille kohaselt on Kaitseliidul õigus edastada sõjaväerelvade registrisse kantud Kaitseliidu tegevliikme isikuandmeid Kaitsepolitseiametile ning Politsei- ja Piirivalveametile seaduses sätestatud ülesannete täitmiseks. Kaitseliit edastab kaks korda aastas Kaitsepolitseiametile ning Politsei- ja Piirivalveametile sõjaväerelvade registrisse kantud Kaitseliidu tegevliikme, kes hoiab oma elukohas sõjaväerelvade registrisse kantud relva, kohta järgmised andmed: 1) ees- ja perekonnanimi; 2) isikukood. Seoses KaLS § 46 lg 7 tegevliikme relvaga hoitava laskemoona koguse piirmäära olulise tõstmisega võib kaasneda oht avalikule korrale, sh oht sündmusele reageerivale politsei-,

pääste- või kiirabimeeskonnale. Edastatavad andmed piirduvad ees- ja perekonnanime ning isikukoodiga nende isikute kohta, kellel on Kaitseliidu tegevliikme relv. Andmete edastamine ei või tuua kaasa ohtu Kaitseliidu liikmete ja nende perede turvalisusele ega riigi julgeolekule. Eelnõuga tasakaalustatakse järelevalve vajadust ja ohtu Kaitseliidu tegevliikmetele ja nende peredele.

Kaitseministri 29. juuni 2018. a määrust nr 7 „Sõjaväerelvade registri põhimäärus“ §-s 21 reguleeritakse andmete väljastamist registrist. Selleks, et viia kaitseministri 29. juuni 2018. a määrus nr 7 „Sõjaväerelvade registri põhimäärus“ seadusega vastavusse, tuleb määrust täiendada paragrahviga, mis reguleerib andmete perioodilist vahetamist Kaitsepolitseiameti ning Politsei- ja Piirivalveametiga, samuti vastava rakendussättega.

Kaitseministri 29. juuni 2018. a määrust nr 7 „Sõjaväerelvade registri põhimäärus“ täiendatakse §-ga 21¹, mille lõikes 1 viidatakse KaLS § 24¹ lõigete 2¹ ja 2² alusel edastatavate andmete koosseisu kuupäevad ja edastamise tähtaeg. Sellest tulenevalt edastab Kaitseliit Kaitsepolitseiametile ning Politsei- ja Piirivalveametile tegevliikme, kes hoiab oma elukohas sõjaväerelvade registrisse kantud relva, ees- ja perekonnanime ja isikukoodi jooksva aasta 30. juuni ja 31. detsembri seisuga. Andmed edastatakse 10 kalendripäeva jooksul vastavalt 31. detsembri või 30. juuni möödumisest.

Vajadusel lepitakse andmevahetuse tehnilised üksikasjad kokku Kaitseliidu, Kaitsepolitseiameti ning Politsei- ja Piirivalveameti vahel sõlmitavad andmekasutuse lepingus. Sellisteks üksikasjadeks, mille kohta võib lepingu sõlmida, on näiteks edastatavate andmete krüpteerimise või muu turvalisuse tagamise üksikasjad, väljasaatmise, vastuvõtmise ja muud edastamise üksikasjad, faili, milles andmed sisalduvad, formaat ja andmete struktuur, kontaktisikud, intsidentide ja muude teavituste edastamise üksikasjad ning muud andmete turvalisuse tagamisega seotud üksikasjad. Neid üksikasju ei hakata määrusega täpsustama.

Eelnõu § 3. Kaitseministri 15. juuni 2015. a määruse nr 15 „Tegevliikme relva soetamiseks loa andmise tingimused ja vorm“ muutmine

Kaitseministri 15. juuni 2015. a määrus nr 15 „Tegevliikme relva soetamiseks loa andmise tingimused ja vorm“ on antud [KaLS](#) § 46 lõike 5 alusel. Selle määruse muutmise vajadus ei tulene otseselt [Kaitseliidu seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusest \(RT I, 30.04.2024, 1\)](#), vaid on vajalik kaitseministri 25. märtsi 2015. a määruse nr 7 „Kaitseliidu relva, laskemoona, erivahendi ja enesekaitsevahendi tegevliikme elukohas hoidmise tingimused ning hoiule andmise kord“ § 2 lõike 6 ja § 6 lõigete 3 ja 4 rakendamiseks. Eelviidatud sätted eeldavad, et on õiguslikult kindlaks määratud, millist kogust padruneid võib Kaitseliidu tegevliige koos tegevliikme relvaga hoiukohas hoida. Sellest, kas tegevliige hoiab hoiukohas kuni 5000 padrunit või üle 5000 padrunit, sõltuvad nii hoiukohale esitatavad nõuded kui ka järelevalve sagedus.

Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 53 lõike 1 kohaselt võib haldusakti kõrvaltingimuseks olla haldusakti kehtivusaja piiramine, haldusakti põhiregulatsiooniga seotud lisakohustus, haldusakti põhiregulatsiooni jõustumise tingimuseks olev lisatingimus või võimalus haldusakti hiljem muuta või kehtetuks tunnistada. Haldusaktile võib kehtestada kõrvaltingimuse nii siis, kui see on nähtud ette seaduses või määruses, kui ka siis, kui kõrvaltingimusega tuleks haldusakt jätta andmata, või see otsustatakse kaalutlusõiguse alusel (HMS § 53 lg 2).

Alates 01.07.2024 jõustuv KaLS § 46 lg 7 annab Kaitseliidu tegevliikmele õiguse soetada koos tegevliikme relvaga kuni 5000 padrunit ja mitme tegevliikme relva korral kokku kuni 10 000 padrunit. Kaitseliidul on soetusloa andmisel võimalik otsustada relvade hulga, aga mitte hoitavate padrunit koguse üle. Kaitseliit annab soetamisloa kaalutlusõiguse alusel, kuid peab arvestama kaitseministri 25. märtsi 2015. a määrusega nr 7 „Kaitseliidu relva, laskemoona, erivahendi ja enesekaitsevahendi tegevliikme elukohas hoidmise tingimused ning hoiule andmise kord“ kehtestatud nõudeid. Seega esinevad HMS § 53 lõike 2 punktides 2 ja 3 kõrvaltingimuse andmise eeldused. Eelnõukohase määrusega täpsustatakse kõrvaltingimuse andmise täpsemaid tingimusi ja korda.

Eelnõu § 3 punkt 1. Kaitseministri 15. juuni 2015. a määruse nr 15 „Tegevliikme relva soetamiseks loa andmise tingimused ja vorm“ §-s 2 reguleeritakse soetamisloa taotlemise korda ja taotlusele esitatavaid nõudeid ning §-s 3 reguleeritakse soetamisloa taotluse menetlustähtaega ja soetamisloa andmist. Määruse § 2 lõike 1 punkti 6 kohaselt märgib taotleja soetamisloa kirjalikus taotluses muu hulgas järgmised andmed: „soetatavate relvade arv, relva oluliste osade või lisaseadmete või laskemoona kogus“. Seega peab kehtiva määruse kohaselt taotleja ise määrama kindlaks soetatava laskemoona koguse, mida ta kavatseb hoiukohas hoida. Kuni 30.06.2024 on see padrunite hulk seotud relvaseaduses lubatud padrunite kogusega ([KaLS § 46 lg 7](#) ja [RelvS § 46 lg 5](#)).

Eelnõu § 3 punktis 1 täiendatakse määruse § 3 lõikega 3¹ järgmises sõnastuses: „(3¹) Soetamisloa andmisel määratakse kõrvaltingimusega kindlaks ühes hoiukohas hoitava laskemoona suurim lubatud kogus, arvestades käesoleva määruse § 2 lõike 1 punkti 6 alusel taotluses märgitud laskemoona kogust.“ See võimaldab Kaitseliidu tegevliikmel taotleda ka mitme tegevliikme relva soetamise korral soetamisluba kuni 5000 padruni soetamiseks. Samuti saab Kaitseliit, kui ta soetamisloa andmise haldusmenetluses tuvastab, et Kaitseliidu tegevliikme hoiukoht ei vasta üle 5000 padruni hoidmise tingimustele, anda soetamisloa kuni 5000 padruni soetamiseks, st ei pea soetamisloa andmisest keelduma.

Eelnõu § 3 punkt 2. Kaitseministri 15. juuni 2015. a määruse nr 15 „Tegevliikme relva soetamiseks loa andmise tingimused ja vorm“ § 3 lõikes 4 reguleeritakse soetamisloa andmise või selle andmisest keeldumise kirjalikus otsuses märgitavaid andmeid. Loetletud andmete hulgas puuduvad põhiregulatsioon, st otsustus soetamisloa andmise või sellest keeldumise kohta, ning kõrvaltingimused, sh lisa- ja kõrvalkohustused. Eelnõu § 3 punktiga 2 täiendatakse määruse § 3 lõiget 4 punktiga 2¹ järgmises sõnastuses: „(2¹) soetamisloa põhiregulatsioon ja kõrvaltingimused;“. Muudatuse tõttu tuleb soetamisloa kohta tehtavas otsuses selgelt märkida, millise relva soetamiseks luba antakse, või taotluse rahuldamata jätmine ning kõrvaltingimused. Käesoleva eelnõu seisukohalt on kõige olulisem kõrvaltingimus laskemoona kogusele kehtestatav piirang (lisakohustus).

Eelnõu § 3 punkt 3. Kaitseministri 15. juuni 2015. a määruse nr 15 „Tegevliikme relva soetamiseks loa andmise tingimused ja vorm“ §-ga 12 nähakse ette rakendussätted. Eelnõuga tehtavate muudatuste jõustumisel tekib probleem kuni 30.06.2024 välja antud soetamislubade alusel ostetava laskemoona kogusega. Tuleb eeldada, et senised soetamisload on antud kuni seni kehtinud õiguse järgi suurima koguse laskemoona hoidmiseks, kui soetamisloas ei ole sätestatud teisiti (st ka kehtiva õiguse kohaselt on kõrvaltingimused lubatud, vt eespool). Eelnõu § 3 punktiga 3 täiendatakse määruse § 12 lõikega 3 järgmises sõnastuses: „(3) *Enne 1. juulit 2024. a väljastatud soetamisloa alusel võib tegevliige hoida ühes hoiukohas kuni 5000 padrunit kõigi tegevliikme relvade kohta kokku. Kui tegevliige soovib hoida hoiukohas rohkem kui 5000 padrunit, siis peab ta esitama selle kohta kirjaliku taotluse Kaitseliidu ülemale või malevapealikule.*“.

Rakendussätte eesmärk on tagada, et kuni 30.06.2024 välja antud soetamislubade alusel ei tekiks Kaitseliidu tegevliikmel võimalust soetada ja hoida hoiukohas üle 5000 padruni, ilma et eelnevalt oleks kontrollitud hoiukoha vastavust selle koguse padrunite hoidmise tingimustele, ning Kaitseliit oleks teadlik üle 5000 padruni hoidmisest hoiukohas. See säte ei piira suurema koguse padrunite hoidmist, kui Kaitseliit on selle muudatusega nõustunud ning veendunud, et hoiukoht vastab üle 5000 padruni hoidmiseks ettenähtud nõuetele. Selles menetluses kohaldatakse soetamisloa muutmise haldusmenetluse sätteid ning isik peab esitama taotluse osas, milles ta märgib vastavalt kaitseministri 15. juuni 2015. a määruse nr 15 „Tegevliikme relva soetamiseks loa andmise tingimused ja vorm“ § 2 lõike 1 punktile 6 vastavate andmetena senisest suurema laskemoona koguse.

Eelnõu § 4. Kaitseministri 29.03.2022 määruse nr 6 „Kaitseliidu tegevliikme tervisenõuded“ kehtetuks tunnistamine

Kaitseministri 29. märtsi 2022. a määrus nr 6 „Kaitseliidu tegevliikme tervisenõuded“ on antud KaLS § 24 lg 4 ja § 28 lg 6 alusel. Kaitseliidu seaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste

muutmise seaduse § 1 punktiga 11 muudetakse KaLS § 28 selliselt, et Kaitseliidu liige ei pea enam läbima eraldi Kaitseliidu liikme tervisenõuetele vastavuse kontrolli, vaid tõendab tervisekontrolli läbimist mootorsõiduki juhtimisõiguse või kehtiva tervisetõendiga liikluseaduse §-s 101 sätestatud tervisekontrolli läbimise kohta, kehtiva relvaloa või kehtiva tervisetõendiga relvaseaduse §-s 35¹ sätestatud tervisekontrolli läbimise kohta, muu kehtiva tervisetõendiga, mis kinnitab, et füüsilise isiku tervises seisundit on kontrollitud vähemalt samaväärselt, kui seda tehakse mootorsõiduki juhtimisõiguse taotlemiseks vajaliku tervisetõendi väljastamisel, või ametiasutuse kinnitusega, mille kohaselt Kaitseliidu liige on läbinud tegevväelase, politseiametniku, päästeteenistuja, vanglateenistuse ametniku või abipolitseiniku tervisenõuetele vastavuse tervisekontrolli esitamise. Eraldi Kaitseliidu liikme tervisenõudeid ei kehtestata. [Kaitseliidu seaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse \(RT I, 30.04.2024, 1\)](#) kohaselt tunnistatakse KaLS § 24 lg 4 kehtetuks ning KaLS § 28 uues sõnastuses puudub kuni 30.06.2024 KaLS § 28 lõikele 6 vastav volitusnorm ministri määruse kehtestamiseks. Seega tuleb kaitseministri 29. märtsi 2022. a määrus nr 6 „Kaitseliidu tegevliikme tervisenõuded“ kehtetuks tunnistada.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole puutumuses Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

4.1. Nõuded Kaitseliidu liikme relva hoiukohale ja järelevalvele muutuvad ning järelevalvet võib teha tihemini ja ette teatamata

Sihtrühm: Kaitseliidu liikmed, kellel on tegevliikme relv
Mõju liik: mõju majandusele; mõju halduskoormusele
Olulisus: Kaitseliidu liikmed, kellel on rohkem kui üks tegevliikme relv, ning, kes soovivad hoida enda koduses hoiukohas koos tegevliikme relvadega rohkem kui 5000 padrunit peavad soetama eraldi relvakapi. Sellega seoses tuleb teha täiendavaid kulutusi. Arvestades, et Kaitseliidu andmetel on hetkel 11 tegevliiget, kellel on koduses hoiukohas üheksa või rohkem relva, ei ole nende liikmete, kes sooviksid üldise kaitsevalmiduse ajal hoida koduses hoiukohas üle 5000 padrunit, hulk hinnanguliselt suur ning mõnel neist on siseministri 27.11.2001 määruse nr 90 „[Nõuded relvahoidlale, relvakappidele ning püssirohu ja sütiku hoidmisele ning muud hoidmise tingimused](#)“ § 8¹ kohased relvahoiukohad juba olemas. Kaitseliidu liikmed, kes hoiavad enda tegevliikme relvadega hoiukohas enam kui 5000 padrunit, peavad arvestama sellega, et nende juures käiakse tihedamini hoiukohale esitatavaid nõudeid kontrollimas. Hoiukoha nõuete järelkontroll võib toimuda ette teatamata. Muudatus mõjutab neid Kaitseliidu liikmeid, kes hoiavad enda elukohas rohkem kui 5000 padrunit, mitte kõiki Kaitseliidu liikmeid ega ka mitte kõiki, kes hoiavad enda kodus vähe relvi või laskemoona. Hoitavate relvade hulga ja laskemoona koguse muutmise saab Kaitseliidu liige ise mõjutada, kui suuri kulutusi ta seoses relvade ja laskemoona hoidmisega peab tegema.

Sihtrühm: Kaitseliit
Mõju liik: mõju riigiasutuse tegevusele
Olulisus: Kaitseliit peab planeerima senisest rohkem ressursse nii liikmetele, kes hoiavad enda koduses hoiukohase koos tegevliikme relvaga üle 5000 padrunit, relvakappide soetamiseks kui ka järelevalve tegemiseks. Eelnõukohase määrusega väheneb minimaalse järelkontrolli periood kahelt aastalt ühele aastale ja maksimaalse järelkontrolli periood üle kaheksa relva hoidmisel viielt aastalt kolmele aastale. Need muudatused puudutavad ainult neid Kaitseliidu liikmeid, kes hoiavad koduses hoiukohas koos tegevliikme relvadega rohkem kui 5000 padrunit. Sellest tulenevalt kasvab Kaitseliidu järelevalve töökoormus ligikaudu kaks korda nimetatud liikmete suhtes.

4.2. Kaitseliit edastab andmeid Kaitseliidu liikmete, kellel on sõjarelvade registrisse kantud Kaitseliidu relv, kohta Kaitsepolitseile ning Politsei- ja Piirivalveametile.

Sihtrühm: Kaitseliit, Kaitsepolitseiamet, Politsei- ja Piirivalveamet
Mõju liik: mõju riigiasutuse tegevusele
Olulisus: Andmete edastamisega kaasneb tööjõukulu kõigile asutustele. Andmete edastamine peab toimuma turvaliselt ning arvestades andmetele kehtivaid juurdepääsupiiranguid. Seetõttu tuleb teha muudatusi asutuste töökorralduses. Samas võimaldab andmete saamine politseil tõhusamalt teha riiklikku järelevalve ohu ennetamiseks või tõrjumiseks ning arvestada sündmusele reageerimisel ametnikule kaasneda võiva ohuga.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Eelnõukohase määruse rakendamisega suureneb töökoormus Kaitseliidu ametnikel ja töötajatel, kelle ülesanne on kontrollida Kaitseliidu tegevliikmete relvade ja laskemoona hoiukoha vastavust nõutele. See puudutab üksnes neid tegevliikmeid, kes hoiavad koos tegevliikme relvaga hoiukohas üle 5000 padruni. Kaitseliidu andmetel on tegevliikmeid, kellel on üheksa või enam tegevliikme relva, eelnõu koostamise ajal 11. Hinnanguliselt on nende tegevliikmete, kes soovivad koos tegevliikme relvadega hoida hoiukohas üle 5000 padruni, hulk samuti 10–15. Nende tegevliikmete üle järelevalve tegemisega seotud lisakulud ei ole suured ning kaetakse Kaitseliidu personalikuludest.

6. Määruse jõustumine

Määruse jõustumine on kavandatud 1. juuli 2024. a ehk samale ajale, millal jõustub [Kaitseliidu seaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse \(RT I, 30.04.2024, 1\)](#).

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu edastatakse kooskõlastamiseks Siseministeeriumile ning arvamuse andmiseks Kaitseliidule.